मेंदूच्या आवरणाचा दाह (Meningitis)

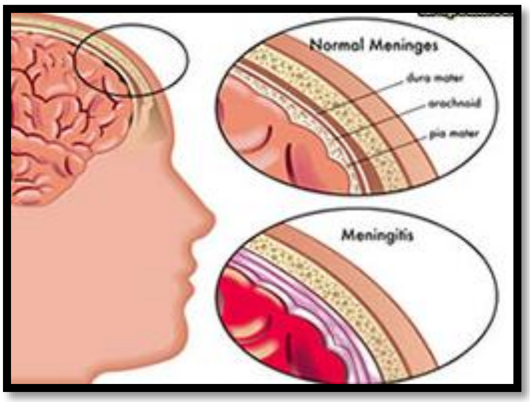

मेंदू व मज्जारज्जूला संरक्षण प्रदान करणा-या आवरणास सूज येणे म्हणजे मेनिनजायटिस होय.
आवरणास येणारी सूज ही मेंदू व मज्जारज्जू सभोवती असणा-या द्रव पदार्थाच्या संसर्गामुळे होते.
मेनिनजायटिस विशेषतः जीवाणू व विषाणू यांच्या संसंर्गामुळे होते परंतू काही अंशी एखादी शारीरीक दुखापत कर्करोग किंवा काही औषधे देखिल कारणीभूत ठरु शकतात. योग्य उपचाराकरीता मेनिनजायटिस होण्यामागचे कारण माहित करुन घेणे गरजेचे आहे.

जीवाणू संसर्गित मेनिनजायटिस

जीवाणू संसर्गित मेनिन जायटिस म्हणजे काय?

मेंदू व मज्जारज्जू सभोवती असणा-या द्रवामार्फत जीवाणूंचा संसर्ग झाल्यास मेंदू व मज्जारज्जूच्या संरक्षण आवरणास सूज येणे म्हणजे जीवाणू संसंर्गित मेनिनजायटिस होय. हा संसर्ग प्राणघातक ठरु शकतो.

जीवाणू संसर्गित मेनिनजायटिसचा धोका कशामुळे वाढतो?

- संसर्गित व्यक्ती खोकल्याने व शिंकल्याने तसेच त्यांचे उष्टे अन्न खाल्याने नाक, तोंड व घसा यामार्फत जीवाणूंचा शरीरात प्रवेश होतो.
- डोक्यावर आघात झाल्यास या जीवाणूंचा शिरकाव जखमेमधून होऊ शकतो.
- मेनिनजायटिसचा धोका तीव्र असतो जेंव्हा व्यक्ती 60 वर्षे वयापेक्षा अधिक किंवा 15-24 वर्षे या वयोगटात असतात.
- मधुमेह , कर्करोग , अवयव प्रत्यारोपण यात देखिल हा धोका वाढू शकतो.

लक्षणे-

- तीव्र डोकेदुखी, मान अवघडणेव ताप
- शरीरावर चटट्े उठणे
- मान दुखी
- उल्टी व मळमळ
- तीव्र प्रकाशाकडे पाहता डोळे तीव्र दुखणे
- वारंवार झोप येणे व संभ्रमावस्था

निदान व चाचणी-

- रक्त तपासणी
- मेंदू व मज्जारज्जू च्या सभोवती असलेल्या द्रवाची तपासणी
- CT स्कॅन, MRI
- घशातील लाळेमधील जंतूची कृत्रिम वाढ

उपचार-

- प्रतिजैविकांचा वापर (अँन्टीबायोटिक्स)
- स्टेरॉइडस्
- अॅसिटामिनोफेन
- नॉन स्टरॉइडल अॅन्टी इनफ्लेमेंटरी ड्रग्ज

प्रतिबंधात्मक काळजी-

- नेहमी हात स्वच्छ धुवावे
- लस टोचून घेणे

संदर्भ- मायक्रोमेडेक्स सोल्यूशन्स